

Antiwords FOTO: MICHAL HANČOVSKÝ

ČTVRTEK 10. 10.

NoD/Roxy

20:00 Spitfire Company & Sivan Eldar: Antiwords

Ovlivněno dílem Václava Havla především jeho hrou Audience a jejím legendárním zpracováním režiséra Menzela, který do role sládky obsadil Landovského, jenž během hraní vypil přibližně devět osmistupňových piv. Podaří se Miřence Čechové a Jindřišce Křivánkové překonat tento výkon? Podaří se jim dosáhnout hraničního stavu, který odkazuje na havlovský motiv odcizení a hrabalovskou poetiku samoty. V hlavní roli spolu s aktérkami inscenace i velké hlavy od sochařky Pauliny Skavové a hudba Sivan Eldar speciálně složená pro tuto událost.

KONCEPT: Miřenka Čechová, Petr Boháč **REŽIE:** Petr Boháč, **HUDBA:** Sivan Eldar **LIGHT DESIGN:** Martin Špetlík, Robert Janč **MASKY:** Paulina Skavova.

HLAVOUNI A LAHVÁČE

UKÁZKA Z RECENZE UVEŘEJNĚNÉ V DIVADELNÍCH NOVINÁCH

Tvůrci – režisér Petr Boháč s performerkami Miřenkou Čechovou a Jindřiškou Křivánkovou, přistoupili k Havlovu textu bez piety; jakákoliv idolatrie divadlu nesluší. Režisér tahá čerta za ocas dost. Je dalek politické korektnosti, také však prolamuje žánry, a nehodlá ctít ani etiketu americké společnosti, kde se premiéra nového opusu odehraje za poměrně oficiálních okolností. Je však třeba vzít v úvahu, že Spitfire Company měla už za oceánem úspěšné entrée, že Miřenka Čechová si udělala jméno v New Yorku, a tak Boháčovo chucpe má šanci projít. No, uvidíme, jaký smysl pro humor Američané a naše oficiální místa předvedou.

Image inscenace je směsí stylizace a naturalismu. Performerky se dostavily na scénu v kečkách, pánských kalhotách a proletářských bílých tílkách se síťovkami s lahváči v jedné ruce, pod druhou paží s kovově natřenými, realisticky vyvedenými hlavami nadměrné velikosti. S těmito posleze nasazenými hlavovými maskami se performerky stávají klony Leninů či podobných kreatur. Mezi oběma hlavouny a za generálního basu periodicky otevíraných a chlastaných lahváčů se odehraje dialog, opřený o vybrané věty z Havlova textu. Stůl, dvě židle, basy s lahváči. Chudé divadlo. Obě velké loutky hlavounů si občas vyměňují místa u stolu; už to není havlovské guth-jarkovské schéma „sluší my a blbí oni“, dnes je to drsnější protokol – „kdo je vlastně kým v této kloace“? Havlova Audience před námi vyvstala jako loutkový text, pokud jím ovšem už vždy nebyla.

Repliky se vracejí jako ze zaseklého gramofonu, karikaturní a plastická gesta performerek udělují oficiózně bronzoým hlavám odstíněnou paletu významů, jejichž sarkastické detaily mladé publikum detailně odezírá a odměňuje. Tím spíše, že výraz masky je v pohybu neprognostikovatelný a překvapivý jako změna konfigurace pouťového kaleidoskopu. Neprognostikovatelná je také paralelní – „kaskadérská“ linie. Performerky po každém výstupu zvednou masku jako hledí a házejí do sebe lahváče, cachtají kolem sebe pivem, a jakkoli i švindlují, musí zápolit s narůstající opilostí.

Základní obraz je zmar a banalita, o to přilnavější, oč každodennější. Spodní temné zbarvení vydechují masky i tím, že jsou převzaté z jedné z předešlých inscenací Spitfire Comp., příběhu vraždy Milady Horákové Procesy 10/48/7830, která se odehrávala v soudní síni na Pankráci, v němž byly hlavové masky uplatněny jako aspekt hrůzná beztvárnosti totality. Dnes si však prožitek tragédie nezasloužíme; ve zpětném zrcátku Spitfirů poskakuje kolem zacyklených Havlových replik vamborská krajka hlasu Karla Gotta s Včelkou Májou. Toto jsou skutečné hymny českého národa. →

Nová inscenace je tak i obrazem výchovy dítěte svého věku v Čechách. Na líci doby Gott, na rubu Havel, na líci Havel, na rubu Gott. Jak havlovské repliky, tak gottovské hymny jsou hmotou, kterou sochařsky hnětou obě performerky svým fyzickým a gestickým projevem. Pod úlisným dohledem hlavounských masek, které vězí na jejich hlavách, modelují zacyklená gesta. Plasticky, v hyperbole a s precizní ironií odlévají tělesné vzorky dotěrnosti, blábolivosti a pokleslosti, aniž by pozbyly spirálovitou vlácnost a šarm tanečního pohybu. Orgie pohybového sarkasmu inspiruje však hymnik Karel Gott, performerka mu vášnivě a se sžíravým pochopením jeho estetiky zatančí na stole moc i čest a slávu, amen.

Princip zacykleného opakování replik opileckých blábolů, opakování stejných gest i stereotypních situací plynule pře-

chází do enumerativního stylu lidových hospodských výkonů; forma představení je také příčným žánrem lidové frašky a happeningu či spíše gargantuovské sázky. Vždyť vedle vytvoření vysoce teatrálního tvaru prostředky chudého divadla mají performerky paralelní úkol ožrat se pivem jako prase. Trumfovaly se v tom, otvírák na krku na šňůrce jako děti klíče (zde obezřetné opatření proti narůstající opilosti). Početné mladé publikum festivalu Nultý bod, v jehož rámci se premiéra konala, více než ochotně podpořit každou lumpárnu, hurónsky kvitovalo gargantuovské pivní výkony performerek.

Nina Vangeli

(Celou recenzi naleznete v Divadelních novinách 15/2013)

KONTAMINACE ROPOU

Ropa FOTO: PETR MOSKO

Možná ten pocit znáte. Možná jste si jako děti také tajně hrávali v opuštěné továrně. Nebo v tatínkově dílně. Stroje, nástroje a součástky, nádoby s neznámým obsahem, zamaštěné hadry, zaprášené igelitové plachty, pach mazadel a ředidel, beton, prach, pavučiny... Kapesní svítilna ve vaší ruce to mechanické panoptikum probouzí, všechno se začne ladně hýbat a měnit formu. Po vybilých zdech se procházejí mystériózní stíny. Jste Stvořitelem, ale úplně jiným, než nástrojář nebo tatínek. Vdechujete těm kovově chladným netýkavkám živou duši. Vzpomínáte si?

Tenhle typ prožitku se ve mně probouzí, kdykoli se vydám za některým z unikátních alternativně divadelních projektů Miroslava Bambuška a Ewana McLarena do industriálních prostor. Nejnovější z nich, Ropa v Automatických mlýnech v Pardubicích, mě v mém přesvědčení utvrdila. Obrazy, uvízlé v paměti, se od první návštěvy stále vracejí, vyvolávají nové otazníky a asociace. Království železa přitahuje moji mysl jako magnet a na webu Cest energie hledám termíny dalších prázdnin.

Jedna návštěva nikdy nestačí. Při prvním setkání si smysly teprve zvykají na neobvyklou kombinaci vjemů do souvislého kde - proč - jak.

Začne to modelem ohořelého auta u vchodu a lahvičkou s ropou v ruce. Olejovitá tekutina je řidší než bych čekala, místo hnědočerné spíš hnědozelená, vůně připomíná koktejl oleje a benzínu, vpodstatě je příjemná. Na doporučení organizátora si pár kapek vetřu do hřbetu ruky. Ropa na vlastní kůži. Jeden z důvodů, proč projekt vznikl.

Gaia rodí kdesi vzadu v rohu na jakési hromadě pytlů kulatou (snad stropní) lampu. Že by Halka Třešňáková jako Halič? Jako odkaz na loňský scénický dokument Světlo z Haliče a souvislost s petrolejovou lampou? Světlo rozhazuje geometrické stíny s ustupujícími konturami.

Tma. Duní hudba a vzduch se chvěje jako v bunkru při náletu. Objevuje se obludný znetvořený hrbáč. Tomáš Bambušek se kolem mě kolébá a mručí jako medvěd. Další obraz. Tomáš Bambušek jako urostlý Diskobolos. Levá, pravá, ropa, plyn. Příjímací salónek a dekorační závěs v ropném odstínu.

Leoš Noha na pohyblivém piedestalu, kolem gejzíry papírových stravenek, za ním tančí jakási Nastěnka neurčité tváře, častuška, voláme hurá, kyneme, tleskáme (pamatuje si někdo, že přestat tleskat jako první se za Stalina rovnalo i ortelu smrti?). Další obraz. Prezidentova kancelář a na pozadí stěna plná zářivek. Postavy před ní jako byste pozorovali na televizní obrazovce z tepla domova. Obraz 3D na vašem přijímači. Plastové závěsy, polétavá vlákna izolace připomínají sníh – Zimní palác? Umělý, odtržený svět pořízený za peníze z prodeje ropy. Další obraz. Zázrak ropy v plastické chirurgii. Sexy filmová star je předělaný chlap. Jakub Čermák s opadávající silnou vrstvou mejkapu. V lesklých kozačkách a silonových kalhotkách. Chanel No. 5. Občerstvení. Chlebičky z potravin plných pesticidů – syntetická výživa. Ropa je obsažena ve všem. Lidské tělo je kontaminováno ropou. Kolik procent ropy mi koluje v žilách? Opouštíme Zimní palác. Dostáváme deky a stěhujeme se ven, mezi lid.

Cihlové budovy mlýnů, drátěný plot, kovové konstrukce, umyvadlo, umístěné vysoko na protější budově, další haraburdí všude kolem. Hledám symboliku, byť i nezáměrnou.

Vlevo stojí klavír. Jsme v obýváku. Nocí se line krásná hudba. Ruce Halky Třešňákové tančí na neexistujících klávesách. Pak se vznesou. Létají. Ne, nejsme v obýváku. As-

faltový koberec tlačí. Lidé žijí na ulici. Další obraz. Vřelost. Měkká náruč (konečně). Žena. Ta, která slovy Karla Kryla „... obalí rány sametem, v náruči skryje před světem, horečku zchladí...“. Kouzelnice. Léčitelka. Potírá unavenému muži zraněnou ruku ropou. „Je to lék.“ A ona je Eva – první a poslední. Svlékne se a stoupne dolů pod umyvadlo. Jako pod vodopád. Eva a Bruno-Adam (Martin Finger) v industriálním ráji. Další obraz. Stín ropné věže. Velkolepý automat na cihlových zdech. Nejúžasnější kulisa celé inscenace. Mechanický Bůh. Konec lidské civilizace. Další obraz. Eva s Adamem a svíčky. Světlo za mrtvé? Nebo bludné dušičky? Modlitba za Zemi. Gaia hoří. Voda došla. Padají zdi z barelů, za kterými už nic není. Ani před nimi. Brunův diplomatický pas jako jablko pokušení. Volí peklo v doupěti teroristů. Evu potká osud Země. Eva JE Země. Masivní kus železné šroubovice vpravo. DNA? Čí?

Těším se, až si ty obrazy pustím v reálu znovu. Do Pardubic není daleko. K Automatickým mlýnům se člověk dostane pěšky od nádraží po hlavní třídě a jako bonus poslouží krásné historické centrum. Opusťte na chvíli rudý plyš a pozlacené portály a pojedte také. Tahle zkušenost za to stojí.

Veronika Boušová

STEJNĚ JE ČERNÁ MOJA FARBA

Nad dramatickým dílem B. M. Koltése (1948–1989) se v těchto zemích vznášá jakýsi děsivý opar. Mlha, do které se nikomu nechce moc vkročit, protože neví, kde se pak ocitne, bude-li vůbec živ. Ve výsledku je pak oblast postižená touto mlhou obcházena.

Nejde však o to, že by leckterého inscenátora atraktivita takovéto mlhy nelákala. Problém spočívá v tom vyjít z ní bez šrámů. Koltésova dramatika je pro inscenování nevyzpytatelná, stejně jako je impulzivní, a tak nějak zvráceně atraktivní ve své tajemnosti a výpovědnosti. Dokonce by mohlo někomu připadat, jakoby nad samotným oparem seděl v podřepu duch dramatika samého a se zlomyslným úšklebkem v tom ostře řezaném obličejí vyčkával, kdy seskočit dolů a bloudění inscenátora komplikovat.

Je velmi potěšující, že v případě inscenace **Boj černocho so psami** slovenského režiséra **Jána Mikuše** vystoupili tvůrci z této mlhy s hlavou vztyčenou v přátelském rozhovoru s duchem dramatika a poplácávající se navzájem po zádech.

Potěšení z dobrého inscenačního výsledku takto náročného dramatika je o to větší, že se oficiálně jedná o neprofesionální divadlo. Vzhledem k tvůrčímu nasazení a profesionálnímu odvedení všech divadelních složek – od režie po poslední herecký výkon – je tomu až těžké věřit. Inscenace získala cenu za Tvorivý počín roku 2012 na přehlídce Scénická Žatva. Obdiv si inscenace zaslouží z přepočtu důvodů. Jedním z nich je bezpochyby skutečnost, že olbřímí prostor Studia Hrdinů se jen vzácně daří scénicky využít takovým způsobem, aby prostoru nepřebývalo.

V Boji černocho se psy (so psami) vytvořil Koltés naturalistický obraz střetu černé a bílé kultury s vyzdvižením všech vnitřních slabostí obou stran. Kmenovost Afričanů se tak střetává s industrializací a zpodobněním bílého muže. Koltés nahlíží na Afriku dvěma způsoby prvním je její nevladatelnost a zároveň obávanost z úst dvou bělochů, postav Horna a Cala. Druhým je pak fascinovaná posedlost zvířecostí, di-

Boj černocho so psami FOTO: JAN CHMELÍK

vokostí a nevyzpytatelností tlumočená divákovi postavou Leony.

Mikuš sám střet bílé a černé vede k doslovné obrazovosti. Černobílý vizuál doplní rudá krev, která teče pod kůži obou barev stejně. Představitel černochů nechal režisér do půl těla svlečené, téměř bosé, od pasu nahoru natřené na bílo, v případě postavy Alburyho doplněné černými tečkami kolem očí, jež o to více evokují rituální kmenový původ. Běloši na druhou stranu chodí všichni ve vojenských botách a béžových a šedých kostýmech a oblecích starého střihu kombinující tak náznaky kolonizace s misionářstvím. Efekty s krví, ať už se jedná o říznutí při holení, nebo účelné sebeublížení, jsou dělané tak šikovně, že je divákovi až s podivem, jak se vlastně červená na bílou košili tak rychle dostala. Mikuš však nekončí jen u efektů s krví a nebrání se chvílemi silně vilnému fyzickému herectví – ať už se jedná o povolnost Leony před Alburym, nebo o homoerotické scénu mezi Calem a Hornem. Přechody, kterých ve hře není málo, jsou oděleny rychlým zatměním a hudbou a působí velmi přirozeně. Nehrající postavy sedí ve štronzu a jsou rozmístěny po celém nemalém prostoru Studia Hrdinů. Pokud se ovšem ztichle nepohybují scénou jako němé výtčiky...

Tvůrci nejsou, co se týče scénického naturalismu, úplně doslovní. Přestože může být divákovi od začátku jasné, že zazní střelba, neobjeví se na scéně jediná střelná zbraň. Střílí se slovy, střílí se polemikami, naivitou a sebedestrukci jednotlivých postav.

Na oficiálně neprofesionální divadlo jsou herecké výkony více než překvapivé. Dominuje jim Mário Kermiet, představitel Alburyho. Odlišnost, týkající se barvy kůže, zdůrazňuje krom bílého líčení po celé půlce těla především způsob, jakým se herec pohybuje na jevišti. Chodí přihrbený s rukama dál od těla, výrazně jimi mává, evokace opičí chůze je na místě (nechme nexenofobní korektnost stranou, svůj scénický efekt to má). Kermiet rovněž velmi přirozeně přechází z odměřené řeči, kterou vede s Horne, k hlasitým projevům směřovaným Leoně.

Stanislav Štofčík jako Horn obstojně zvládá roli staršího muže, ať už se jedná o skeptický a rezignační přístup stárnoucího, nebo slepý obdiv k firmě. Představitel Cala Ľubomír

FOTO: JAN CHMELÍK

Raši velmi dobře kombinuje sebeobviňování s neopodstatněnou nenávisť vůči jiné rase.

Představitelka Leony, překrásná herečka, jejíž jméno se mi nedaří jistit (program uvádí alternace Helena Hajková, Zuzana Rohoňová, ale na stránkách divadla se objevuje i jméno Eva Križanová), skvěle zvládá upovídanou, do značné míry masochistickou, neurotičku a zjevně nejnebezpečnějšího z pomyslných psů. Postupem se tak dostává k tomu, že sama neshádí Afriku, ale Afrika svádí jí. Její slovenština navíc krásně dopomáhá k zdůraznění toho čím je, to jest nejistou Evropankou vytrženou ze svého prostředí.

Nelze opominout i hudební složku, ať už se jedná o scénickou hudbu jako takovou, nebo zpěv Ľudmily Klimkové coby stařeny. Akcentace hudby v závěru navíc nepůsobí dojmem lamenta, umocňuje naturalistickou syrovost inscenace.

Jsou jistě věci, které by se daly inscenaci vytknout. Pohyb představitel mrtvého těla je do určité míry křečovitý a zapojení kamery by se dalo možná považovat za zbytečné. Nemění to však nic na tom, že Boj černocha so psami Divadla Gasparego je jednoznačně nadměrně povedeným uvedením díla problematického dramatika.

Otto Linhart

Festival pořádá o.s. Příští vlna a HAPPY END Production za podpory Ministerstva kultury ČR a Hlavního města Prahy.

Ředitel festivalu → MgA Jakub Matějka / **Kurátoři festivalu** → Lenka Dombrovská a Vladimír Hulec /

Šéfredaktorka Tsunami → Lenka Dombrovská / **Grafika festivalových materiálů** → Studio Designiq /

Produkce → Kryštof Míšek, Jan Chudomel / **PR** → Helena Nobile

MÍSTA KONÁNÍ:

Praha → **Alfred ve dvoře** – Františka Křížka 36, Praha 7 / **Divadlo Kámen** – Nekvasilova 2, Praha 8 / **Rock Café** – Národní 20, Praha 1 / **Roxy/NoD** – Dlouhá 33, Praha 1 / **Studio Hrdinů (Veletřní palác)** – Dukelských hrdinů 47, Praha 7 / **Studio Paměť** – Soukenická 29, Praha 1 / **Trafo Galerie – Puppenkliník** – Kurta Konráda 1, Praha 9

Pardubice → **Automatické mlýny Josefa Gočára** – Mezi mosty 436, Pardubice

CENY VSTUPENEK:

100–250 Kč

CENY PERMANENTEK:

250–960 Kč

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK:

smsticket.cz a ticketportal.cz

INFORMACE:

www.nextwave.cz, info@nextwave.cz

DĚKUJEME

kulturissimo.cz

kult.

TANEČNÍ ZÓNA

i-divadlo.cz

GOOUT
KULTURNÍ AKCE JASNĚ A PŘEHLEDNĚ

CityBee

PRÁŽSKÁ SCÉNA

divadlo.cz

